

Tapahtui omassa piirissämme

MERKKIPÄIVIÄ

80 vuotta täytti 27. 10. herastuomari Stephan J e h k o n e n Valtimon kirkonkylässä. Hän on syntynyt maanviljelijän poikana Suojärven Kaitajärvellä. Suojärvellä hän oli kunnan luottamustehtävissä ja yhteisten asioiden hoidossa keskeinen henkilö. Hän kuului mm. kunnanvaltuustoon, kunnallislautakuntaan ja lukuisiin muihin lautakuntiin sekä kansakoulun ja sairaalan johtokuntaan. Niin ikään hän oli Kaitajärven Osuuskassan hallituksen jäsenenä ja Kaitajärven Nuorisoseuran puheenjohtajana. Lisäksi hän on mm. Suojärven suojeluskunnan perustajajäseniä. Kihlakunnan lautamiehenä hän toimi 27 vuotta ja sai herastuomarin arvonimen. Aikoinaan hän harrasti innokkaasti metsästystä ja kalastusta.

— 75 vuotta täyttää 18. 12. 63 rovasti Nikolai R a a g Ruotsissa. Hän on Ruotsissa toimivan Viron ortod.synodin esimies, suuri Karjalan ystävä ja Suomen ihailija.

Jatk. edell. sivulta

ka hän myös oli reipas retkeilijä. Hän oppi vähitellen omakohtaisesti tuntemaan monta Laatokan-Karjalan kolkkaa.

LOPPUSANAT

Kuuluisi kai sanoa, että esitykseni on tehty eräästä tietystä näkökulmasta lähtien. Siinä on selvästi muistelmaan luonnetta. Siinä on myös kartettu väitteiden perustelemista viittaamalla useampiin nimiin, niin hyvin oppilaiden kuin opettajain. Olen tehnyt tämän siksi, että tällaisessa hajanaisessa käsittelyssä olisi vaikeata välttyä yksipuolisuuksista ja tehdä edes likimöiten oikeutta kaikille. Sellainen tehtävä kuuluu koulun historian tutkijoille ja kirjoittajille, joita toivomme aikanaan ilmestyvän. Siihen mennessä meidän on tyydyttävä vain muistelmiin, kuten tämäkin puheenvuoro on ollut, ja jota varten tilaisuutemmekin on järjestetty. Ruokimme niillä mielikuvitustamme ja palautamme mielellämme sellaista arvokasta, joka joskus on ollut, mutta jota ei enää tule olemaan.

75 vuotta täytti 7. 11. kauppias Juho N y k ä n e n Inarissa. V:sta 1938 lähtien hän on harjoittanut siellä sekatarvaliikettä. Hänellä on myös sivumyymälä Sevettijärvellä sekä jakamo Nitsijärvellä. Kauppias Nykänen on SVUL:n Roniemen piirin jäsen.

Juho Nykänen on kotoisin Itä-arjalasta.

70 vuotta täytti 4. 10. kirkkopalvelija Mikko S o i k k o n e n Kuusjärvellä. — Hän on syntynyt Impilahden Kitelässä. Pitkärannan sulfaatitehtaan palveluksessa hän on ollut 20 vuotta ja Kitelän ortodoksisen kirkon vahtimestarina sekä haudankaivajana 15 vuotta. Sotien aikana hän toimi linnoitusmiehenä ja työkomppanian johtajana. Sodan jälkeen hän oli yksityisen rakennusurakoitsijan palveluksessa Rovaniemellä ja viimeiset 10 vuotta hän on toiminut Outokummun ortodoksisen rukoushuoneen vahtimestarina.

3. 11. täytti 70 vuotta eläkkeellä oleva rovasti V. S a a r e n n e. Hän on syntynyt Suojärvellä, suoritti pappisseminaarin v. 1920, toimi aluksi kanttorina Suojärvellä, vuosina 1923—29 pappina Petsamossa ja 1929—34 Tiurulassa ja siitä lähtien sotilaspastorina, kunnes puolikymmentä vuotta sitten siirtyi eläkkeelle. Ansoistaan hän on saanut mm. kultaristin, rovas-tin arvon, VR ja VR 3.

60 vuotta täytti 10. 11. metsäteknikko Mikko R i i k o n e n Kannonkoskella. Hän on syntynyt Suistamalla.

75 vuotta täytti 23.10. kansakouluntarkastaja Juho Kustaa S a n t a l a Joensuussa. — Hän on syntynyt Huittisissa ja valmistunut kansakoulunopettajaksi Rauman seminaarista 1911 sekä suorittanut yliopistollisia tutkintoja monissa eri aineissa. Opintojaan hän on täydentänyt monilla ulkomaisilla opintomatkoilla. Hän on ollut Suistamon alakansakouluseminaarin johtajana 1919—45 ja sen jälkeen Joensuun piirin kansakouluntarkastajana 1945—52, jolloin siirtyi eläkkeelle. Tarkastaja Santala on ollut Suistamon kunnanvaltuuston puheenjohtajana 1926—28. Lisäksi hän on osallistunut mm. Suistamon Säästöpankin toimintaan sen isännistön puheenjohtajana ja samoin puheenjohtajana Joensuun Raittiusyh-

distyksen toimintaan. Tarkastaja Santala on julkaissut mm. tutkielman »Suurvijelys vaiko pienvijelys» ja oppikirjan »Alakansakoulun aapinen».

Varatuomari Heikki Setkänen

60 vuotta täytti 23. 10. varatuomari Heikki Setkänen Helsingissä. Hän on syntynyt Salmisissa, tullut ylioppilaaksi Sortavalan lyseosta 1924, suorittanut ylemmän oikeustutkinnon 1930 ja saanut varatuomarin arvonimen 1933. Toimittuaan apulaisena Paul Salmisen asianajotoimistossa Viipurissa 1932 hän tuli Maalaiskuntien Liiton lakimieheksi, jota tehtävää edelleen hoitaa. Virkansa ohella hän on hoitanut useita luottamustehtäviä.

60-vuotta täytti 8. 10 63 rouva Palagea Kana - a - h o Tikkurilassa. Hän on syntynyt Itä-Karjalassa, Mäntyselän pitäjän Juustjärvellä. Karjalan kansannousun jälkeen hän joutui Suomeen ja solmi Suojärvellä avioliiton Paavo Kana-ahon (Konaskov) kanssa. Lapsia tästä avioliitosta oli 6, mutta on elossa vain 3. Hän elää leskenä kahden poikansa kanssa. Merkkipäivänään hänen luonaan vieraili paljon heimolaisperheitä, joiden miehet tai vaimot olivat kotoisin Mäntyselän pitäjältä tai joiden isät tai äidit olivat kotoisin sieltä.

Runoilija Erkki Vuorela

50 vuotta täytti 12. 10. 63 runoilija Erkki Vuorela Helsingissä. Koulunkäyntinsä päättettyään hän palveli aluksi osuusliikkeiden mainostuimistoissa ja siirtyi myöhemmin lehtialalle ollen mm. Taidelehden toimitussihteerinä sekä aikakauslehtien avustajana. Lisäksi hän on ollut toimittajana mm. »Kerho 33:n» albu-meissa sekä usean nuoren runoilijan yhteisrunokokoelmassa »Meidän runomme». Nuoren Voiman Liiton toimintaan hän osallistui mm.

sen kirjallisen harrastuspiirin puheenjohtajana ja Aleksis Kiven Seuran sihteerinä. Nykyisin Vuorela on TesVision palveluksessa. Vuorela on julkaissut runokokoelmat »Hiljainen runo». »Syyshuilu» ja »Uurian vaimo». Merkkipäiväksi on ilmestynyt bibliofiilipainoksena hänen runo-kokoelmansa »Hiljainen vastalause». Erkki Vuorela on aikoinaan saanut Uno Kailaan palkinnon.

Hän on kirjoituksillaan avustanut lehteämme. Onnittelemme häntä postfestum.

Toimitusjohtaja Kauko Kuosmanen

50 vuotta täytti Valtameri Oy:n toimitusjohtaja, varatuomari Kauko Kuosmanen. 1. 11. 63 Helsingissä. Karjalan Sivistysseuran johtokunnan puolesta häntä kävivät onnittelemassa toim. johtaja Boris Karppele ja fil. tohtori Eijo Vesanen. Karppele totesi tällöin, että Kuosmanen nimi on seuran historiaan tekstattu kultaisin kirjaimin. Kauko Kuosmanen on toisessa polvessa seuran ainasisjäsen. Isä, kauppaneuvos Juhon Kuosmanen oli paitsi ainasisjäsen, seuran kunniajäsen ja ensimmäisen merkittävän lahjoitusrahaston perustaja. Tästä rahastosta on vuosina 1918—1952 voitu avustaa 256 karjalais- ta opiskelijaa.

On miellyttävää tässä yhteydessä palauttaa mieliin, että vaikka Kauko Kuosmanen syntyi Helsingissä, liittyi hän ylioppilasvuosinaan Karjalaiseen osakuntaan. Hän on innolla toiminut osakunnan isäntänä. Hänen vaimonsa Senni Kuosmanen (o.s. Koivunen) on ollut saman osakunnan emäntänä ja nyt heidän tyttärensä Meeri Kuosmanen on astunut Karjalaiseen osakuntaan ja valittu osakunnan emännäksi. Tämä on karjalaisuuden vaalimista sanan parhaassa merkityksessä. Vivat, crescat, floreat, Kauko Kuosmanen!

Mainittakoon, että Kuosmasten suku on kotoisin Laatokan Karjalasta ja siirtynyt Helsinkiin Sortavalasta.

Kirkkoherra Chirstofer Klasson

— Huomattava Karjalan ja Suomen ortodoksisen kirkkokunnan ystävä täytti 50 vuotta Suomen Itsenäisyyspäivänä 6. 12. 63 Strängnäs'issä, Ruotsissa. Hän suoritti fil. ja teologian kandidaatin tutkinnon v. 1939. Vuonna 1944 hänet määrättiin Ruotsiin siirtyneiden ortodoksien avustajaksi. Hän on pitänyt monia esitelmää ortodoksisesta uskonnosta ja kirjoittanut artikkeleita ruotsin kielellä.

Johtaja Mikko Harrela

50 vuotta täytti 13. 11. 63 Helsingissä Suomen Paperi- ja Kartonginjalostajain Yhdistyksen apulaisjohtaja Mikko Harrela. Hän on syntynyt Aunuksen Tuuloksessa. Nykyisessä tehtävässään hän on ollut v:sta 1960. Yhdistyksen palvelukseen hän tuli 1944 ja on toiminut aikaisemmin Venäjän osaston päällikkönä. Lisäksi hän on osallistunut moniin kauppaneuvotteluihin joko kauppavaltuuskunnan jäsenenä tai asiantuntijana.

Hän on Karjalan Sivistysseuran johtokunnan jäsen.

50 vuotta täytti 30. 10. 63 vääpeli Viktor Bloigu Luonnetjärvellä. Hän on syntynyt Suojärvellä ja palvellut asevelvollisuutensa 2. Erillisessä Merilentolaihueessa, jonka aikana suoritti apumekaanikon kurssin.

Varatuomari Aleksanteri Lintu

50 vuotta täytti 17. 10. 63 varatuomari Aleksanteri Lintu Kuopiossa. Hän on Salmin poikia, mutta syntynyt Sortavalassa, tullut ylioppilaaksi Porvoon yhteislyseosta 1932, suorittanut ylempään oikeustutkinnon 1947 ja saanut varatuomarin arvon 1949. Toimittuaan aluksi Pielaveden tuomiokunnan tuomarin apulaisena, Pielaveden tuomiokunnan Kuopion lääninhallituksen vt.apulaiskamreerina, Sievin vt. nimismiehenä ja Kuopion lääninhallituksen vt. lääninnotaarina hänet nimitettiin Rääkkylän nimismieheksi 1950 ja Pielaveden nimismieheksi 1952. Tästä tehtävästä hän siirtyi nykyiseen virkaansa, Kuopion läänin lääninkonttorin perimistöimiston toimiston toimistopäälliköksi 1961. Sotilasarvoltaan hän on yliluutnantti.

— Jääkäreitä odottaa viimeinen iltahuuto. Samaa voidaan sanoa heimosotureista ja metsäsisseistä, karjalaisista vapaustaisteliijoista.

Meille saapuneen tiedon mukaan kuoli Ruotsissa 4. 11. 63 työmies, karjalainen vapaustaistelijä Heikki Kullakko. Hän oli syntynyt Vienassa, Tunkuan pitäjässä 8. 6. 1897 talonpojan poikana. Mahdollisuus nähdä Karjala vapaana velvoitti hänet liittymään karjalaisiin vapaustaistelijoihin. Hän otti osaa heimonsa kansannousuun ja sen epäonnistuttua siirtyi Suomeen, jossa ansaitsi tulonsa työmiehenä. Hän otti vapaaehtoisena osaa molempiin viimeisiin puolustusotiimme. Jatkosodan jälkeen hän siirtyi Ruotsiin. Hän oli pohjaltaan uskonnollinen ja rehti. Kun Ruotsiin perustettiin oma karjalainen ortod. seurakunta, liittyi hän heti sen jäseneksi. Syvää heimomieltä osoittaa sekin, että v. 1962 hän osti taljankan ja opetteli säestämään nuoruutensa aikaiset karjalaiset laulut. Tämän hän teki vain sen takia, että muita säestäjiä ei ollut saatavissa edessäolevia Ruotsin karjalaisien 2. heimojuhliä varten. Pastori Martin Juhkam siunasi hänet viimeiseen lepoon Boräsissa 9. 11. 63.

Heikki Kullakko vasemmalla. Hänestä oikealla itäkarjalaiset metsäsiissiveljet Sillanpää, Risto Kullakko, Oskari Kivinen ja jo manalle siirtyneet Jekki Vaittinen ja Pekka Pitkämäki.

28. 10. kuoli Pielisjärven Jamalissa entinen maanviljelijä Vasili Koivunen. Hän oli syntynyt 2. 2. 1862 Suojärvellä, joten hän siis kuollessaan oli yli satavuotias. Näin pitkälle elämäntaipaleelle mahtuu monenlaisia kokemuksia ja vaiheita. Suojärven Moisionvaaralla hän viljeli Pikku-Saavan tilaa. Talvisodan sytyessä hän monien muiden moisionvaaralaisten kanssa joutui Venäjälle vankeuteen, josta hänet vapautettiin keväällä 1940. Siirtolaiseksi hän joutui ensin Isonkyrön Orismalan kylään, mistä jatkosodan aikana muutti takaisin kotiseudulleen ja jälleen uuden evakkotaipaleen jälkeen Karstulaan, mistä hän myöhemmin muutti poikansa luo Ylä-Valtimolle viettäen siellä vanhuudenpäivänsä. Vasili Koivusen fyysinen ja henkinen terveys olivat varsin hyvät aina viimeisiin elinvuosiin asti. Hän oli tietävästi ortod. kirkkokuntamme vanhin jäsen. Vielä viime vuosinakin hän teki kirkkomatkoja Valtimon rukoushuoneeseen. — Vainajaa jäivät kaipaamaan lähinnä lapset, lastenlapset ja lastenlastenlapset.

—Palagea R y y m i n o.s. Muinieikka kuoli Hämeenlinnassa 6. 11. 63. Hän oli syntynyt 20. 10. 1886.

— Järkyttävässä auto-onnettomuudessa menettivät henkensä Raisa J u k o l a (o.s. Levy) ja hänen tyttärensä Mirjami Jukola. Raisa oli syntynyt Suojärvellä 21. 7. 1906 ja Mirjami 22. 4. 1938. Perheen isä Juho (Van'ä) Jukola säilyi hengissä. Hän on kotoisin Itä-Karjalasta, Mäntyselän pitäjän Hokanmäen kylästä.

(Julkaissamme Pauli Jukolan muistorunon seuraavassa numerossamme.)

— Virolainen fil.tohtori Hans Kauri on nimitetty Norjassa Bergenin yliopiston eläintieteen professoriksi. Tätä ennen H. Kauri toimi Ruotsissa Lundin yliopiston dosenttina.

KARJALAINEN SATU

NL:ssa on julkaistu vienankarjalainen satulukemisto. Aunukselaiset ja Tverin karjalaiset sadut luvataan julkaista myöhemmin.

KARELSKIE MARODNYJE SKAZKI (Karjalaiset kansansadut), 528 sivua, painos 2200, julkaisija — NL:n Tieteiden Akatemian Karjalan alaosasto, koonnut U. S. Konkka, yleisenä toimittajana fil. tohtori V. J. Jevsejev ja tekstin toimittajina fil. kandidaatit A. A. Beläkova ja G. N. Makarova. Kirjaa rikastuttavat V. Jevsejevin esipuhe ja U. Konkkan artikkeli »Karjalaisen satujen keräilystä ja eräistä erikoisuuksista», jotka molemmat on julkaistu venäjäksi. Sen sijaan kaikki 80 satua on julkaistu sekä suomeksi, Vienan-Karjalan murteella ja venäjäksi, kirjakielellä. Tekijöillä on ollut käsillä tuntuva määrä vastaavaa suomalaista kirjallisuutta sekä runsas keräilyaineisto.

Näytteeksi esitämme karjalaisille lukijoillemme sadun, joka on merkitty kirjaan numerolla yksi. Sen on muistiinpannut E. Timonen v. 1947 Petroskoissa Kalevalan (Uhtuan) piirin talonpoikaisnaiselta M. I. Mihijevalta (Miheiselta).

1. Repo ta ukko kalalla

Panou ukko kokkia järveh ta ryšyä niihi kokkih. Lähtöy rysilläh huomenna. Mänöy jystäy ryšän. Noštou — ryšä on täysi matikkua. Hä nellä on ahkivo, minne panna kalat. Pani ryšän jälelläh järveh ta läksi kotihih matikka-ahkivuo vetämäh ta šuksilläh hiihtau. Repo juoksentelou puoleh-toiseh tiellä ta kaččou, kun ukko vetäy matikkua, ajattelou: »Millähän nuo matikat šaisi ukolta ahkivošta?» Heittäytyy kuoleheksi tiellä. Ukko tulou revon kohtah:

— Kačohan, pyhä Petri anto kalua ta nyt pyhä Miikkula revon.

Ukko noššaultau revon ahkivoh matikkojen piällä. Jakkuh heittäy piälle, kun kuuma tuli. Iče hiihtau, ei kačaha jälelläh päin.

Repo ahkivošta kaikki šyyti matikat tiepuoleh. Ukko tuli kotihih i karjuu:

— Tuo, akka, vakka matikkoja ottua ahkivošta!

Akka juokšou vakan kera. Ukko šanou:

— Täysi ahkivo on matikkua ta vielä on repo jakun alla!

Akka kohottau jakkuo ahkivošta.

— Tiälä ei ole, — šanou, — repuo, eikä matikkua.

Ukko kiivaštu šemmosekse, jotta mintäh sielä ei ole.

Akka čanou:

— Tule, kačo, vet on tyhjä ahkivo!

— Kyllä še repo oli peijakaš ta šyyti miulta

Repo ahkivošta kaikki matikat.

Repo šai matikat, ukko jäi tyhjäkše.